

MAGDALENA GAŚOWSKA

ORCID: 0000-0002-2781-0797

**III Spotkanie członków Zespołu i współpracowników Ośrodka
Badań Historii Kobiet: źródła i metody badań historii kobiet,
Białystok 7–8 luty 2020 r.**

DOI: 10.15290/sp.2020.28.16

Metody dotyczące badań z zakresu historii kobiet były tematem przewodnim kolejnego cyklicznego spotkania Zespołu Ośrodka Badań Historii Kobiet, które odbyło się w dniach 7–8 lutego 2020 r. w Białymstoku. W spotkaniu wzięli udział naukowcy i doktoranci m.in. z Uniwersytetu w Białymstoku, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Instytutu Pamięci Narodowej. W obradach uczestniczyli, poza szerokim gronem historyków, także prasoznawcy, medioznawcy, politologowie, socjologowie, czy prawnicy.

Podczas konferencji przeważały referaty dotyczące historii XIX i XX w. Duża część wystąpień poświęcona została kwestiom warsztatowym. Uczestnicy obrad mieli możliwość posłuchania o zagadnieniach związanych z biografistyką w badaniach prasy dla kobiet w Polsce 1918–1939 (prof. dr hab. Ewa Maj, UMCS), o prasie jako źródle do badań działalności kobiet na przykładzie dziennikarek emigracyjnych (prof. dr hab. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk, UJK), a także o wywiadach prasowych w polskiej prasie dla kobiet w latach 1989–1992 jako źródle wiedzy o życiu kobiet w czasach transformacji ustrojowej (dr Anna Szwed-Walczak, UMCS). Interesujące okazały się referaty dotyczące listów czytelniczek do „Kobiety i Życia” oraz „Przyjaciółki” jako źródła badań codziennego życia kobiet w PRL (dr Urszula Sokołowska, UMB; mgr Justyna Zajko-Czochańska, UwB), „Zwierciadła” jako materiału do badań działalności Ligi Kobiet Polskich (prof. dr hab. Małgorzata Dajnowicz, UwB), czy też przydatności akt pruskich administracji państwowej i samorządowej w badaniach nad organizacjami kobiecymi w miastach zaboru pruskiego na przełomie XIX i XX w. (dr hab. Agnieszka Szudarek, prof. USz). Podczas spotkania przedstawiano także inne tematy. Mowa

tu o: lwowskich źródłach do historii kobiet – dokumentacji Zjednoczenia Polskich Chrześcijańskich Towarzystw Kobięcych z lat 1913–1939 (dr hab. Lidia Michalska-Bracha, prof. UJK), analizie prawnej jako metodzie poznawczej sytuacji kobiet w ZSRR (prof. dr hab. Katarzyna Laskowska, UwB), dokumentach osobistych – wspomnieniach i listach działaczek Ligi Kobięcych (dr Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk, IPN), czy też miesięczniku „Nasza Praca” w latach osiemdziesiątych XX w. (mgr Agnieszka Drozdowska, UwB).

Część referatów dotyczyła szczegółowych studiów. Tak więc, dr Łukasz Jędrzejcki (UMCS) opowiadał o Helenie Lemańskiej, mgr Katarzyna Świątek (UJK) scharakteryzowała lwowską spuściznę Zofii Romanowiczówny, a mgr Paweł Woś (UJK) mówił o kulturowej działalności Marii Wystuchowej w Galicji na przełomie XIX i XX w. Ponadto wygłoszono dwa wystąpienia dotyczące kobiet w dawniejszych epokach. Dr hab. Robert Suski prof. UwB wygłosił wystąpienie dotyczące dyskursu o Amazonkach w *Historia adversus paganos* Orozjusza, a mgr Magdalena Gąsowska (UwB) opowiadała o kobiecej ascezie w niemieckim pietyzmie na przełomie XVII–XVIII w. na podstawie Listów Wiary.

Podczas konferencji można było przyjrzeć się historii kobiet z różnych perspektyw i zapoznać się z wieloma metodami badawczymi, często bardzo specyficznymi dla poszczególnych zagadnień: od analizy listów publikowanych w prasie, przez badania archiwaliów, w tym tak specyficznych, jak dokumenty tajnej komunistycznej bezpieki po analizę wywiadów z kobietami, czy notek prasowych dotyczących poszczególnych kobiet lub organizacji. Na konferencji zastanawiano się także, jaki efekt może dać odwoływanie się do historii mówionej, przez prowadzenie wywiadów z uczestnikami wydarzeń, tak zwanymi świadkami epoki. Warto podkreślić, że w przeciwieństwie do wielu konferencji, każdy z uczestników miał możliwość wygłoszenia 30-minutowego referatu, a po każdym wystąpieniu odbywała się dyskusja. W czasach, gdy na referaty zazwyczaj przeznaczają się po 15–20 minut, jest to zjawisko wyjątkowe i zasługuje na uznanie.

Reasumując, obrady Ośrodka Badań Historii Kobięcych były owocne i ciekawe. Przedstawiano różne sposoby badania źródeł historycznych dotyczących kobiet, oraz ukazywano stosowanie różnych metod badawczych. Zwracano uwagę, w jaki sposób docierać do źródeł istotnych w badaniach nad kobietami¹. Dzięki obecności prelegentek i prelegentów zajmujących się róż-

¹ W tym miejscu trzeba wspomnieć, że źródła są często rozproszone i niestety, czasami archiwalia ulegają bezpowrotnej stracie. Tak uległy zniszczeniu listy, które były wysyłane do „Przyjaciółki”, przez co trudno ustalić, w jakim stopniu mamy do czynienia z autentycznymi listami, a w jakim pisanymi przez same redaktorki periodyku.

nymi naukami społecznymi i humanistycznymi niewątpliwie udało się spojrzeć na zagadnienia dotyczące historii kobiet z różnych perspektyw.

Magdalena Gąsowska – absolwentka historii oraz archiwistyki. Obecnie doktorantka na Uniwersytecie w Białymstoku. Zainteresowania badawcze: historia Śląska, Niemiec, reformacja oraz teologia luterańska i filozofia religii

e-mail: mg-sk@wp.pl